

СТАНОВИЩЕ

От Проф. Иван Томов Груев, д.м.

Зам. Директор по медицинската дейност, НМТБ „Цар Борис III

относно дисертационен труд за придобиване на образователната и научна степен „Доктор“

в област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.1. Медицина, докторска програма „Ангиология“.

Автор: Д-р Поля Тодорова Антова

Форма на докторантурата: Самостоятелна подготовка

Научно звено: Клиника по ангиология,

Тема: „Периферна артериална болест на долни крайници при жени - рисков профил, клинична картина, изход от заболяването“

Научен ръководител: Проф. д-р Милена Станева Станева, д.м.

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Във връзка с предоставения ми за становище труд, декларирам, че нямам конфликт на интереси и не откривам данни за плагиатство.

Дисертационният труд е обсъден и предложен за защита от разширен Научен Колегиум на Клиника по ангиология към Аджибадем Сити Клиник УМБАЛ Токуда. На заседание на Научния съвет на „Аджибадем Сити Клиник УМБАЛ Токуда“ ЕАД (Протокол 47/01.06.2023 г.) № 15-05-99/09.10.2023 г. на Изпълнителния директор и Прокуриста на болницата, съм определен за външен член на Научното жури във връзка с дисертационния труд на д-р Поля Антова. Определен съм да представя Становище.

Д-р Поля Тодорова Антова е родена през 1986 година в гр.Враца. През 2005г. завършва Природо-математическа гимназия Акад. Иван Ценов гр.Враца. Завършва медицина в МУ София през 2011г. От 2012г. до 2016г. е специализант по ангиология в Клиника Кардиология и ангиология, след което в Клиника по Съдова хирургия и ангиология на МБАЛ Токуда Болница София

Д-р Антова придобива специалност по „Ангиология“ през юни 2016г. в МУ София, като през същата година придобива и сертификат по ВСД „Ултразвукова съдова диагностика“ от МУ София.

От 2017г. работи в Клиника по ангиология в „Аджибадем Сити Клиник УМБАЛ Токуда“ ЕАД.

Автор и съавтор на множество научни публикации. Член е на Българското дружество по Ангиология, Българска асоциация по невросонология и мозъчна хемодинамика, Българската асоциация по ултразвук в медицината, Научния съвет на «Аджибадем Сити Клиник УМБАЛ Токуда» ЕАД от м.09.2021 до м.06.2023 г

2. Актуалност на тематиката

Темата на дисертационния труд е изключително актуална. В световната литература половите различия в изявата на сърдечносъдовите заболявания са наболял проблем в последните години.. Вероятно сложността на специфичните за пола взаимодействия са от значение както за патофизиологията, рисковите фактори, лечението, така и за изхода от заболяването. Допълнителните усилия за повишаване на осведомеността и за по-добро

разбиране на различията, основани на пола, в развитието, диагностиката и лечението на ПАБ, ще доведат до подобрене в резултатите от терапията и подобрене в качеството на живот при жените с периферна артериална болест на крайниците. В тази връзка дисертационният труд, с изведените препоръки, е актуален от практическа гледна точка.

3. Познаване на проблема

Докторантката зъдълбочено познава и анализира проблема и задълбочено анализира публикуваните данни в световната и националната научна литература.

4. Методика на изследването

Избраната методика на изследване позволява постигане на поставената цел и получаване на адекватен отговор на задачите, поставени в дисертационния труд.

5. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд на д-р Антова е написан в обем от 146 страници, добре онагледен е с 22 фигури и 48 таблици. Структуриран е правилно и включва следните раздели: Използвани съкращения и символи - 2 страници; Въведение - 2 страници; Литературен обзор - 26 страници; Цел и задачи - 1 страница; Материал и методи - 7 страници; Собствени резултати - 62 страници; Обсъждане и Заключение - 23 страници; Изводи и препоръки - 3; Библиография - 18 страници; Библиографската справка съдържа 218 литературни източници, от които 5 на кирилица и 213 на латиница.

Обзорът е изчерпателен и задълбочен. В публикувани проучванията за ПАБ процентът на включени жени е значително по-малък от процента включени мъже. Периферната артериална болест на крайниците е изключително разпространено заболяване, като състоянието засяга жените толкова или дори по-често отколкото мъжете. Полово обусловените разлики в патофизиологията и рисковите фактори могат да допринесат за по-късното начало и често нетипично представяне на ПАБ при жените. Липсата на целенасочено мислене за ПАБ при жените, пречи на навременната диагностика и лечение..

Целта на дисертационния труд да се определи рисковия профил, особеностите в протичането и изхода от заболяването при жени с периферна артериална болест на крайниците. Целта е добре формулирана в съответствие с темата на дисертацията и представения литературен обзор. Поставените задачи, общо 7, са напълно достатъчни и са реализирани изцяло в дисертационния труд.

В раздела „*Материали и методи*“ подробно са описани, изследваните за периода 2017 – 2022 година, 200 пациенти с ПАБ - 100 жени и 100 мъже над 18 годишна възраст, последователно преминали на преглед при ангиолог. Изследваните са на възраст от 38 год. до 92 год., средна възраст 68 години ± 10 . За периода 2018 - 2020 проучването е ретроспективно, базиран на електронна база данни, след което в периода – 2020-2022 година събирането на данните за проследяване на пациентите продължава проспективно. В методиката подробно са описани рисковите фактори, методите на изследване, терапия и проследяване при пациентите с ПАБ, като са сравнени особеностите на протичане при мъжете и жените. За статистическата обработка на данните са използвани подходящи методи и специализиран статистически пакет SPSS (Statistical Package for the Social Sciences) версия 16.0, което гарантира достоверността на получените резултати.

Резултати и обсъждане: Получените резултати са анализирани подробно и отговарят на поставените цел и задачи на изследването. Следва да се отбележи, че те са много добре онагледени и анализирани адекватно с подходящи статистически методи.

Изводи и приноси: Въз основа на получените резултати, д-р Антова прави 8 групи изводи, които съответстват на поставените задачи. По-важните, от които са:

-Жените с ПАБ е по-възрастни от мъжете с ПАБ.

-Жените по-рядко са с анамнеза за заболяването, когато се регистрира.

-Жените с ПАБ по-често са с придружаваща артропатия, невропатия и каротидна патология.

-Жените по-често приемат аналгетици и по-рядко антикоагуланти в сравнение с мъжете.

-Жените с ПАБ по-често са в по-напреднал стадий на заболяването при първоначалното му диагностициране и са без преживени предходни съдови интервенции.

-Жените с ПАБ по-често са с $ABI < 0,3$

-Жените с ПАБ по-често са с множествени артериални лезии

-Жените с ПАБ по-често са с тромбоза на съд

-При жените по-рядко е провеждано реваскуларизационно лечение.

-Жените по-рядко се явяват на контролни прегледи, за проследяване, спрямо мъжете.

Въз основа на изводите са разработени препоръки към жените с ПАБ.

Приносите са добре оформени- 6 на брой - 1 с теоретичен и 5 с научно- приложен характер.

6. Авторефератът е написан на 69 страници, отговаря на изискванията и напълно отразява резултатите, изложени в дисертационния труд

7. Оценка на публикациите и личния принос на докторанта

Докторантът е приложил 2 публикации в национални списания и 2 научни съобщения на национални научни форуми, като едното е публикувано в списание с IF. В 1 публикация д-р Антова е първи автор и самостоятелен автор в 1 публикация и 2 съобщения. Тази научна продукция напълно покрива минималните изисквания за образователната и научна степен «Доктор».

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Дисертационният труд на Д-р Антова показва задълбочено познаване на проблема и отлични възможности за анализиране, интерпретиране и съпоставяне със световните данни, на получените резултати. Той отговаря на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника на „Аджибадем Сити Клиник УМБАЛ Токуда“ ЕАД.

Предвид всичко казано дотук, давам своята *положителна оценка* и убедено препоръчвам на членовете на Научното жури да оценят положително дисертационния труд „Периферна артериална болест на долни крайници при жени - рисков профил, клинична картина, изход от заболяването“ и да присъдят на д-р Поля Тодорова Антова научната и образователна степен „ДОКТОР“ в област на Висшето образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.1. Медицина, докторска програма „Ангиология“

24.10.2023 г.

Град София

Изготвил становището:

Проф д-р Иван Друев, д.м.